

VERTROUWELIJK

Belastingdienst/MKB/kantoor Arnhem

5.1.2e

Corporate Dienst
Vaktechniek

Croeselaan 14
3521 CA Utrecht
Postbus 18280
3510 CG Utrecht
www.belastingdienst.nl

memo

Kennisgroepstandpunt 19-052-26 Toepassing 15 lid 1 letter y WBR

5.1.2e

5.1.2e

Feiten

- De belanghebbende verkrijgt de eigendom van onroerende zaken of opstalrechten daarop voor het leggen van ondergrondse kabels en leidingen voor het transport van elektriciteit of gas, alsmede voor transformatoren, gasstations, elektriciteitskasten of schakelstations.
- De verkrijging van de eigendom van de grond of de vestiging van het opstalrecht vindt zowel voor als na de realisatie van de leidingen e.d. plaats.

Vragen

1. Geldt de netvrijstelling van art. 15, eerste lid, onderdeel y WBR voor de verkrijging van de eigendom van de grond of de vestiging van het opstalrecht? Maakt het daarbij uit of de verkrijging voor of na de realisatie van de leidingen plaatsvindt?
2. Geldt de cultuurgrondvrijstelling van art. 15, eerste lid, onderdeel q WBR voor de verkrijging van de eigendom van de grond of de vestiging van het opstalrecht?
3. Geldt de samenloopvrijstelling van art. 15, eerste lid, onderdeel a WBR voor de verkrijging van de eigendom van de grond of de vestiging van het opstalrecht?

Antwoorden

1. Nee, de netvrijstelling geldt zowel niet voor de verkrijging van de eigendom van de grond als voor de vestiging van het opstalrecht. Daarbij maakt het niet uit of de verkrijging voor of na de realisatie van de leidingen plaatsvindt.
2. Nee, de cultuurgrondvrijstelling geldt zowel niet voor de verkrijging van de eigendom van de grond als voor de vestiging van het opstalrecht.
3. De vraag of de samenloopvrijstelling van toepassing is, wordt separaat beantwoord door de kennisgroep omzetbelasting 'Overheid, Vrijstellingen en Internationaal'.

Beschouwing/Toelichting (*interne toelichting, maakt geen onderdeel uit van het antwoord*)

Netvrijstelling

Ingevolge de netvrijstelling van art. 15, eerste lid, onderdeel y WBR is vrijgesteld de verkrijging:

Datum

3 december 2020

Versienummer

1.0

Behandeld door

5.1.2e

Kopie aan

5.1.2e

Bijlage

VERTROUWELIJK

Pagina 1 van 3

y. van een net gelegen in, op of boven de grond, bestaande uit een of meer kabels of leidingen, bestemd voor transport van vaste, vloeibare of gasvormige stoffen, van energie, of van informatie.

Zoals volgt uit de parlementaire behandeling, wordt de begrenzing van een net bepaald door de verkeersopvatting (conform art. 3:4 BW). De in de sectorspecifieke wetten opgenomen definities van verschillende soorten netten geven in beginsel uitdrukking aan de heersende verkeersopvatting. Uit de Elektriciteitswet en Gaswet volgt de volgende afbakening.

De Elektriciteitswet 1998 geeft in art. 1 onderdeel i de volgende definitie van een elektriciteitsnet:

"net: één of meer verbindingen voor het transport van elektriciteit en de daarmee verbonden transformator-, schakel-, verdeel- en onderstations en andere hulpmiddelen, behoudens voor zover deze verbindingen en hulpmiddelen liggen binnen de installatie van een producent of van een afnemer."

De Gaswet geeft in art. 1 onderdelen c en d de volgende definitie van een gasnet:

*"c. gasproductienet: een of meer pijpleidingen die onderdeel uitmaken van een olie- of gaswinningsproject of die worden gebruikt voor het transport van gas rechtstreeks van een gaswinningsproject naar een verwerkingsinstallatie, een opslagplaats of een aanlandingsplaats;
d. gastransportnet: niet tot een gasproductienet behorende, met elkaar verbonden leidingen of hulpmiddelen bestemd of gebruikt voor het transport van gas, met inbegrip van hulpmiddelen en installaties waarmee ondersteunende diensten voor dat transport worden verricht, behoudens voor zover deze leidingen en hulpmiddelen onderdeel uitmaken van een directe lijn of gelegen zijn binnen de installatie van de afnemer;"*

Zowel een gasnet als een elektriciteitsnet worden in de betreffende bijzondere wet afgebakend, zodat hierbij kan worden aangesloten omdat dit wordt geacht aan te sluiten bij de verkeersopvatting.

Verkrijging van de eigendom van de grond of vestiging van het opstalrecht vóór het aanleggen van het net

Uit voornoemde definities *volgt niet* dat de grond tot het net behoort, terwijl ook art. 15, eerste lid, onderdeel y WBR het enkel heeft over het net en niet over de grond waarin, op of boven het net is gelegen.

Op de verkrijging van de eigendom van de grond waarop of waarin zich nog geen net bevindt is de netvrijstelling dan ook niet van toepassing. Dit is niet anders voor de verkrijging van een opstalrecht op deze grond.

Verkrijging van de eigendom van de grond of vestiging van het opstalrecht ná het aanleggen van het net

In het geval het opstalrecht zou zijn gevestigd op grond waarin of waarop zich al een gas- of elektriciteitsnet bevindt, menen wij dat de netvrijstelling evenmin van toepassing is. Het net omvat immers noch de grond noch een opstalrecht op die grond. Daarbij wijzen wij erop dat de verkrijging van de grond of het opstalrecht ook niet de verkrijging van de eigendom van het net bewerkstelligt, aangenomen dat het net is aangelegd door een 'bevoegde aanlegger'. Alsdan vindt immers een horizontale splitsing van de eigendom plaats, waarbij niet de grondeigenaar maar de aanlegger de eigenaar is van het net als zelfstandige zaak krachtens art. 5:20, tweede lid BW. Dit betekent dat de verkrijging van de eigendom van de grond of

het opstalrecht niet mede betrekking heeft op de eigendomsverkrijging van het net, zodat de verkrijging ook niet gedeeltelijk is vrijgesteld op grond van art. 15, eerste lid, onderdeel y WBR.

Nu met de verkrijging van de eigendom van de grond en/of de vestiging van het opstalrecht – nádat het net is aangelegd – niet de eigendom van het net wordt verkregen, is de netvrijstelling niet van toepassing.

Bevoegdheid aanlegger

Overigens kan de bevoegdheid van de aanlegger van privaat- en van publiekrechtelijke aard zijn. Bij een privaatrechtelijke bevoegdheid tot aanleg kan worden gedacht aan eenzijdige toestemming van de grondeigenaar, een overeenkomst, een kwalitatieve verplichting, een erfdiensbaarheid en een recht van opstal.

Een publiekrechtelijke bevoegdheid kan bestaan op grond van een concessie, een vergunning, de Belemmeringenwet privaatrecht of een sectorale wet zoals de Telecommunicatiewet. De bevoegde aanlegger zal volgens de parlementaire geschiedenis meestal de opdrachtgever zijn van de feitelijke fysieke aanlegger van het net.

Geen ruimere uitleg

Gezien de bedoeling van de wet- en regelgeving, waaronder het loskoppelen van de eigendom van het net ten opzichte van de (eigendom van de) grond, ligt het ons inziens ook niet in de rede een ruimere uitleg te geven aan de netvrijstelling in de WBR.

Dit wordt niet anders als een beperkt recht, zoals een opstalrecht, wordt gebruikt om de aanlegger bevoegd te maken tot de aanleg van het netwerk. De opstalrechtovereenkomst vervult alsdan *enkel de functie* dat de aanlegger bevoegd wordt tot de aanleg, waardoor de eigendom van het horizontaal van de grond gesplitste net bij de aanlegger komt te rusten krachtens art. 5:20, tweede lid BW. Het opstalrecht vervult hier dus niet zijn gebruikelijke functie, ingevolge waarvan de opstaller de eigendom van de opstal verkrijgt.

Cultuurgrondvrijstelling

Vraag is of de cultuurgrondvrijstelling van art. 15, eerste lid, onderdeel q WBR geldt indien voor een reeds aangelegde of aan te leggen kabelnet een opstalrecht wordt gevestigd op cultuurgrond van een boer, die deze grond bedrijfsmatig agrarisch blijft gebruiken.

Blijkens de wettekst geldt deze bepaling slechts voor twee beperkte rechten, te weten het erfpachtrecht en recht van beklemming. De vrijstelling mist derhalve toepassing bij de verkrijging van een opstalrecht. Dit ligt ook voor de hand omdat de vrijstelling enkel ziet op de grond en niet op opstallen (zelfs niet bij glasopstallen).

Daarnaast is slechts sprake van cultuurgrond indien de grond is bestemd voor veeteelt, akker-, weide-, tuin- en bosbouw, waaronder mede begrepen de ondergrond van glasopstanden (Kamerstukken II 2005/06, 30 572, nr. 9, p. 17). Mogelijk is dit ook nog het geval als enkel leidingen in de grond liggen, die niet in de weg staan aan de primaire functie als cultuurgrond. Voor de andere opstallen die worden gerealiseerd ten behoeve van het netwerk is echter sprake van bebouwing die niet geldt als glasopstand zodat geen sprake is van cultuurgrond (zie het arrest van de Hoge Raad van 19 december 2014, nr. 13/06088, BNB 2014/243).